

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 26. septembra 2013*

„Načelo prepovedi diskriminacije na podlagi starosti — Listina Evropske unije o temeljnih pravicah — Člen 21(1) — Direktiva 2000/78/ES — Člen 6(1) in (2) — Kolektivno pokojninsko zavarovanje — Višanje zneska prispevkov na podlagi starosti“

V zadevi C-476/11,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Vestre Landsret (Danska) z odločbo z dne 14. septembra 2011, ki je prispela na Sodišče 19. septembra 2011, v postopku

HK Danmark, ki zastopa Glennie Kristensen,

proti

Experian A/S,

ob udeležbi

Beskæftigelsesministeriet,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi R. Silva de Lapuerta, predsednica senata, G. Arestis, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev (poročevalec) in J. L. da Cruz Vilaça, sodniki,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodna tajnica: A. Impellizzeri, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 15. novembra 2012,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za HK Danmark, ki zastopa G. Kristensen, T. Sejr Gad, odvetnik,
- za Experian A/S T. Brøgger Sørensen, odvetnik,
- za Beskæftigelsesministeriet P. Biering, odvetnik,
- za dansko vlado C. Vang, agent, skupaj s P. Bieringom, odvetnikom,

* Jezik postopka: danščina.

- za belgijsko vlado M. Jacobs in L. Van den Broeck, agentki,
- za nemško vlado T. Henze in J. Möller, agenta,
- za špansko vlado S. Centeno Huerta in S. Martínez-Lage Sobredo, agenta,
- za nizozemsko vlado C. Wissels in C. Schillemans, agentki,
- za Evropsko komisijo J. Enegren in C. Barslev, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 7. februarja 2013

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 6(2) Direktive Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 79).
- 2 Ta predlog je bil vložen v sporu med družbo HK Danmark (v nadaljevanju: HK), ki zastopa G. Kristensen, in družbo Experian A/S (v nadaljevanju: Experian) v zvezi z dopustnostjo kolektivnega pokojninskega zavarovanja, ki ga ta izvaja.

Pravni okvir

Ureditev Unije

- 3 V uvodnih izjavah 1, 4, 13 in 25 Direktive 2000/78 je navedeno:
 - „(1) Evropska unija v skladu s členom 6 Pogodbe o Evropski uniji temelji na načelih svobode, demokracije, spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter vladavine prava, načelih, ki so skupna vsem državam članicam, ter spoštuje temeljne pravice, ki jih jamči Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin [, podpisane 4. Novembra 1950 v Rimu] in kakršne izhajajo iz ustavnih tradicij, skupnih državam članicam, kot splošnih načel prava Skupnosti.
 - [...]
 - (4) Pravica vseh oseb do enakosti pred zakonom in do zaščite pred diskriminacijo je univerzalna pravica, ki jo priznavajo Splošna deklaracija o človekovih pravicah, Konvencija ZN o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, sporazuma ZN o državljanskih in političnih pravicah ter o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah in Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, katerih podpisnice so vse države članice. Konvencija št. 111 Mednarodne organizacije dela (MOD) prepoveduje diskriminacijo na področju zaposlovanja in dela.
 - [...]
 - (13) Ta direktiva se ne uporablja v zvezi s sistemi socialnega zavarovanja in socialnega varstva, katerih ugodnosti ne štejejo za dohodek v smislu opredelitve tega pojma, ki velja pri uporabi člena [157 PDEU], niti za kakršna koli izplačila države, katerih cilj je dostop do zaposlitve ali ohranitev zaposlitve.

[...]

(25) Prepoved diskriminacije zaradi starosti je bistven del izpolnjevanja ciljev, opredeljenih v smernicah o zaposlovanju, in spodbujanja raznovrstnosti delovne sile. Vendar je v nekaterih okoliščinah različno obravnavanje v zvezi s starostjo lahko upravičeno in so s tem v zvezi potrebni posebni predpisi, ki so glede na položaj v državah članicah lahko med seboj različni. Bistveno je torej razlikovanje med upravičeno različnim obravnavanjem, zlasti tistim na podlagi legitimnih ciljev zaposlovalne politike, trga delovne sile in poklicnega usposabljanja, in diskriminacijo, ki mora biti prepovedana.“

4 Člen 1 Direktive 2000/78 določa, da je „namen te direktive [...] opredeliti splošni okvir boja proti diskriminaciji zaradi vere ali prepričanja, hendikepiranosti, starosti ali spolne usmerjenosti pri zaposlovanju in delu, zato da bi v državah članicah uresničevali načelo enakega obravnavanja“.

5 Člen 2(1) in (2)(a) te direktive določa:

„1. V tej direktivi ‚načelo enakega obravnavanja‘ pomeni, da ne obstaja nikakršna neposredna ali posredna diskriminacija zaradi katerega od razlogov iz člena 1.

2. V smislu odstavka 1:

(a) se šteje, da gre za neposredno diskriminacijo, kadar je, je bila ali bi bila oseba obravnavana manj ugodno kakor neka druga v primerljivi situaciji zaradi katerega od razlogov iz člena 1.“

6 Odstavek 1 člena 3 navedene direktive z naslovom Področje uporabe določa:

„1. V mejah pristojnosti, ki so prenesene na Skupnost, se ta direktiva uporablja za vse osebe, bodisi v javnem bodisi v zasebnem sektorju, vključno z javnimi telesi, kar zadeva:

[...]

(c) zaposlitev in delovne pogoje, vključno z odpustitvijo in plačilom;

[...].“

7 Člen 6 te direktive z naslovom Upravičenost različnega obravnavanja zaradi starosti določa:

„1. Ne glede na člen 2(2) lahko države članice predvidijo, da različno obravnavanje zaradi starosti ne predstavlja diskriminacije, če ga v kontekstu nacionalnega prava objektivno in razumno utemeljujejo z legitimnim ciljem, vključno z legitimnimi cilji zaposlovalne politike, delovnega trga in poklicnega usposabljanja, in če so načini uresničevanja tega cilja primerni in nujni.

Tako različno obravnavanje je lahko med drugim:

(a) določitev posebnih pogojev glede dostopnosti zaposlitve in poklicnega usposabljanja, zaposlitve in dela, vključno s pogoji glede odpustitve in plačila, za mlade osebe, starejše delavce in osebe, ki so dolžne skrbeti za druge, zato da se spodbuja njihovo poklicno vključenost ali jim zagotavlja varstvo;

[...]

2. Ne glede na člen 2(2) lahko države članice predvidijo, da določitev starosti za upokožitev ali pridobitev pravice do starostne ali invalidske pokojnine za potrebe panožnih programov [sistemov] socialne varnosti, vključno z določitvijo različnih starosti za delojemalce oziroma skupine ali kategorije

delojemalcev v teh programih [sistemih] in z uporabo merila starosti pri izračunu rizičnosti v kontekstu teh programov [sistemov], ne predstavlja diskriminacije zaradi starosti, pod pogojem, da ni rezultat diskriminacije zaradi spola.“

- 8 Kraljevina Danska je uporabila možnost iz člena 18, drugi odstavek, Direktive 2000/78 za podaljšanje roka za prenos te direktive glede meril v zvezi s starostjo ali hendikepiranostjo, ki se je tako iztekel 2. decembra 2006.

Danska ureditev

- 9 Direktiva 2000/78 je bila v dansko pravo prenesena z zakonom št. 1417 o spremembi zakona o prepovedi diskriminacije na trgu dela (lov nr. 1417 om ændring af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m. v.) z dne 22. decembra 2004 (v nadaljevanju: zakon o prepovedi diskriminacije).

- 10 Člen 6a tega zakona je namenjen izvajanju člena 6(2) Direktive 2000/78. Ta člen določa:

„Ne glede na člene od 2 do 5 ta zakon ne nasprotuje niti določitvi starostne meje za pristop k panožnim sistemom socialne varnosti niti uporabi merila starosti za izračun višine zavarovanja v teh sistemih. Uporaba merila starosti pa ne sme povzročati diskriminacije na podlagi spola.“

Spor o glavni stvari in vprašnji za predhodno odločanje

- 11 G. Kristensen se je pri družbi Experian zaposlila kot storitvena delavka za delo s strankami 19. novembra 2007, ko je bila stara 29 let. Točka 5.1 pogodbe o zaposlitvi je vsebovala te določbe glede pokojnine:

„5.1 [G. Kristensen se vključi] z 19. avgustom 2008 v obvezno pokojninsko zavarovanje [družbe Experian], ki ga upravlja družba Scandia. [Družba Experian] plačuje dve tretjini prispevka, [G. Kristensen pa prispeva] preostalo tretjino prispevka.

Za pokojninsko zavarovanje [družbe Experian] [bo G. Kristensen sklenila] drugo pogodbo z družbo Scandia (prek družbe Willis), ki izvaja pokojninsko zavarovanje. Starostno in zdravstveno zavarovanje se skleneta hkrati s pogodbo o zaposlitvi.

Stopnja dajatve:

Starost manj kot 35 let: delež zaposlenega 3 % in delež [družbe Experian] 6 %

Starost od 35 do 44 let: delež zaposlenega 4 % in delež [družbe Experian] 8 %

Starost več kot 45 let: delež zaposlenega 5 % in delež [družbe Experian] 10 %.“

- 12 Iz spisa, ki je bil predložen Sodišču, izhaja, da kolektivno pokojninsko zavarovanje, ki je opisano v prejšnji točki te sodbe, ni določeno niti z zakonom niti s kolektivno pogodbo, ampak izključno s pogodbami o zaposlitvi, sklenjenimi med družbo Experian in njenimi zaposlenimi.
- 13 Plača G. Kristensen je bila torej sestavljena iz dogovorjene osnovne plače v znesku 21.500 danskih kron (DKK) na mesec z dodatkom 6 % delodajalčevega prispevka za pokojninsko zavarovanje, tako da je ta plača ob upoštevanju delodajalčevega pokojninskega prispevka znašala 22.790 DKK na mesec. Če bi bila G. Kristensen stara od 35 do 44 let, bi njena plača znašala 23.220 DKK na mesec, vključno

z dodatkom delodajalčevega pokojninskega prispevka, če pa bi bila zadevna oseba stara več kot 45 let, bi njena plača znašala 23.650 DKK na mesec, vključno z dodatkom delodajalčevega pokojninskega prispevka.

- 14 G. Kristensen je z 31. oktobrom 2008 delovno razmerje odpovedala. Družba HK, ki zadevno osebo zastopa, je od družbe Experian na podlagi zakona o prepovedi diskriminacije zahtevala plačilo odškodnine v višini devetih mesečnih plač in plačilo prispevkov pokojninskega zavarovanja po stopnji za zaposlene, ki so stari več kot 45 let, ker naj bi pokojninsko zavarovanje, ki ga je izvajala družba Experian, pomenilo nezakonito diskriminacijo na podlagi starosti. Družba Experian je ta zahtevek zavrnila, ker naj bi bila pokojninska zavarovanja iz prepovedi diskriminacije na splošno izvzeta, med drugim na podlagi starosti, ki jo določa zakon o prepovedi diskriminacije.
- 15 V teh okoliščinah je Vestre Landsret prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
- „1. Ali je treba izjemo iz člena 6(2) Direktive [2000/78], ki se nanaša na določitev starosti za upokojitev ali pridobitev pravice do starostne ali invalidske pokojnine za potrebe panožnih sistemov socialne varnosti, razlagati tako, da državam članicam dovoljuje, da lahko na splošno izvzamejo panožne sisteme socialne varnosti iz prepovedi neposredne ali posredne diskriminacije zaradi starosti iz člena 2 [te] direktive, če to ne vodi do diskriminacije zaradi spola?
2. Ali je treba izjemo iz člena 6(2) Direktive [2000/78], ki se nanaša na določitev starosti za upokojitev ali pridobitev pravice do starostne ali invalidske pokojnine za potrebe panožnih sistemov socialne varnosti, razlagati tako, da državi članici ne prepoveduje, da ohrani pravni položaj, v katerem lahko delodajalec plača – kot del plače – pokojninske prispevke, ki so odvisni od starosti, kar na primer pomeni, da delodajalec plača pokojninski prispevek v višini 6 % za zaposlene, ki so mlajši od 35 let, 8 % za zaposlene, ki so stari od 35 do 44 let, in 10 % za zaposlene, ki so stari več kot 45 let, če to ne vodi do diskriminacije zaradi spola?“

Vprašanji za predhodno odločanje

Drugo vprašanje

Uvodne ugotovitve

- 16 Z drugim vprašanjem, ki ga je treba preučiti najprej, predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali kolektivno pokojninsko zavarovanje, v okviru katerega delodajalec kot del plače izplačuje prispevke, ki se višajo s starostjo, spada v področje člena 6(2) Direktive 2000/78.
- 17 Najprej je treba ugotoviti, da gre v postopku v glavni stvari za spor med posameznikoma glede domnevne diskriminacije na podlagi starosti, ki ne izhaja niti iz zakonske obveznosti niti iz kolektivne pogodbe, ampak izključno iz pogodbe o zaposlitvi, ki je bila sklenjena med G. Kristensen in družbo Experian. V tem sporu se družba HK, ki zastopa G. Kristensen, sklicuje na določbe Direktive 2000/78.
- 18 Vendar iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da Direktiva, ker se uradno nanaša na države članice, sama za posameznika ne more ustvarjati obveznosti in se torej nanjo kot tako proti njemu ni mogoče sklicevati (glej zlasti sodbe z dne 26. februarja 1986 v zadevi Marshall, 152/84, Recueil, str. 723, točka 48; z dne 14. julija 1994 v zadevi Faccini Dori, C-91/92, Recueil, str. I-3325, točka 20, in z dne 19. januarja 2010 v zadevi Küçükdeveci, C-555/07, ZOdl., str. I-365, točka 46).

- 19 Ob tem je treba opozoriti tudi, da je Sodišče priznalo obstoj načela prepovedi diskriminacije na podlagi starosti, ki ga je treba šteti za splošno načelo prava Unije in ki je bilo konkretizirano v Direktivi 2000/78 s področja zaposlovanja in dela (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Küçükdeveci, točka 21). Prepoved vsakršne diskriminacije, zlasti zaradi starosti, je vključena v člen 21 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), ki ima od 1. decembra 2009 enako pravno veljavnost kot Pogodbi.
- 20 Kljub temu mora zato, da bi se načelo prepovedi diskriminacije zaradi starosti uporabilo v primeru, kakršen je v zadevi v glavni stvari, tudi ta primer spadati na področje uporabe prava Unije (zgoraj navedena sodba Küçükdeveci, točka 23).
- 21 V tem primeru je položaj tak. Po eni strani je člen 6a zakona o prepovedi diskriminacije namenjen izvajanju člena 6(2) Direktive 2000/78. Na tej podlagi, v vsakem primeru pa po datumu, ko se je za državo članico iztekel rok za prenos Direktive 2000/78, za Kraljevino Dansko je bil to 2. december 2006, je prišlo do domnevno diskriminatornega ravnanja v postopku v glavni stvari.
- 22 Po drugi strani pa kolektivno pokojninsko zavarovanje v postopku v glavni stvari, za katero se zatrjuje, da je diskriminatorno, spada na področje uporabe Direktive 2000/78.
- 23 Iz naslova, uvodnih izjav, vsebine in cilja te direktive namreč izhaja, da naj bi se z njo vzpostavil splošen okvir, ki zagotavlja enako obravnavanje „pri zaposlovanju in delu“ vseh oseb, tako da jim omogoči učinkovito varstvo pred diskriminacijo, ki temelji na enem od razlogov iz njenega člena 1, med katerimi je tudi starost.
- 24 Natančneje, iz člena 3(1)(c) Direktive 2000/78 je razvidno, da se v mejah pristojnosti, ki so prenesene na Unijo, ta direktiva uporablja „za vse osebe, bodisi v javnem bodisi v zasebnem sektorju, vključno z javnimi telesi“, kar zadeva, med drugim, „zaposlitev in delovne pogoje, vključno z odpustitvijo in plačilom“.
- 25 Glede tega je treba področje uporabe Direktive 2000/78 ob upoštevanju členov 3(1)(c) in (3) v povezavi z uvodno izjavo 13 te direktive razumeti tako, da ne zajema sistemov socialnega zavarovanja in socialnega varstva, katerih ugodnosti se ne štejejo za plačilo v smislu opredelitve tega pojma, ki velja pri uporabi člena 157(2) PDEU, niti za kakršna koli izplačila države, katerih cilj je dostop do zaposlitve ali ohranitev zaposlitve (sodbi z dne 1. aprila 2008 v zadevi Maruko, C-267/06, ZOdl., str. I-1757, točka 41, in z dne 10. maja 2011 v zadevi Römer, C-147/08, ZOdl., str. I-3591, točka 32).
- 26 Pojem plačila v smislu člena 157(2) PDEU pomeni vse obstoječe in bodoče prejemke v denarju ali naravi, ki jih delavec prejme iz zaposlitve neposredno ali posredno od delodajalca (glej zlasti sodbo z dne 17. maja 1990 v zadevi Barber, C-262/88, Recueil, str. I-1889, točka 12).
- 27 V postopku v glavni stvari so sporni prispevki, ki jih je plačala družba Experian za svoje zaposlene v obdobju, ko so bili zaposleni v tem podjetju, ne pa pokojninske dajatve, ki se jih izplača ob upokojitvi teh zaposlenih.
- 28 Poleg tega obveznost delodajalca, da plača te prispevke, izhaja izključno iz pogodbe o zaposlitvi, ki jo je sklenil z zaposlenimi in je ne določa zakon. Kolektivno pokojninsko zavarovanje v postopku v glavni stvari financirata hkrati delodajalec, in sicer v višini dveh tretjin prispevkov, in zaposleni, v višini preostale tretjine, brez prispevka javnega sektorja. Taka ureditev je torej del ugodnosti, ki jih delodajalec ponuja zaposlenim.

- 29 Prispevki se sicer res ne izplačujejo neposredno delavcu, temveč na njegov osebni račun pokojninskega zavarovanja. Vendar pa, kot je navedla družba Experian v odgovoru na vprašanje Sodišča, vsak zaposleni sam upravlja svoj osebni račun pokojninskega zavarovanja in se skupaj s strokovnjakom na pokojninskem področju odloča, kam bo naložil prihranjeni denar, da bo, ko bo nastopil ta čas, prejemal pokojnino.
- 30 Iz tega izhaja, da so prispevki, ki so bili plačani v okviru sistema v postopku v glavni stvari, prejemki v denarju, ki jih je delavec od svojega delodajalca prejel zaradi zaposlitve in zato pomenijo plačilo v smislu člena 157(2) PDEU. Torej spadajo na področje uporabe Direktive 2000/78.
- 31 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba ob upoštevanju načela prepovedi diskriminacije na podlagi starosti, ki je določeno v členu 21 Listine in uresničeno z Direktivo 2000/78, ugotoviti, ali pravo Unije nasprotuje kolektivnemu pokojninskemu zavarovanju, kot je to v postopku v glavni stvari.
- 32 Zato je treba drugo vprašanje razumeti, kot da se nanaša v bistvu na to, ali je treba načelo prepovedi diskriminacije na podlagi starosti, ki je določeno v členu 21 Listine in uresničeno z Direktivo 2000/78, in natančneje členoma 2 in 6(2) te direktive, razlagati tako, da nasprotuje kolektivnemu pokojninskemu zavarovanju, v okviru katerega delodajalec kot del plače izplačuje prispevke, ki se višajo s starostjo.
- 33 Pri odgovoru na to vprašanje je treba najprej ugotoviti, ali kolektivno pokojninsko zavarovanje v postopku v glavni stvari pomeni različno obravnavanje zaradi starosti.

Obstoj različnega obravnavanja zaradi starosti

- 34 Člen 2(1) Direktive 2000/78 določa, da je treba „načelo enakega obravnavanja“ razumeti tako, da ne obstaja nikakršna neposredna ali posredna diskriminacija zaradi katerega od razlogov iz člena 1 te direktive, med katerimi je tudi starost. Člen 2(2)(a) te direktive določa, da se za potrebe uporabe odstavka 1 tega člena šteje, da gre za neposredno diskriminacijo, kadar je, je bila ali bi bila oseba obravnavana manj ugodno kakor neka druga v primerljivi situaciji zaradi katerega od razlogov iz člena 1 navedene direktive.
- 35 V tem primeru je, ker je bila G. Kristensen ob zaposlitvi stara manj kot 35 let, družba Experian zanjo plačevala pokojninske prispevke v višini 6 % njene osnovne plače. Njeno celotno mesečno plačilo, ki je bilo sestavljeno iz osnovne plače in prispevkov, je bilo torej nižje kot celotno mesečno plačilo zaposlenega, ki je prejemal enako osnovno plačo, ampak je bil starejši od 35 let. Za zaposlene v družbi Experian, ki so stari od 35 do 45 let, prispevki namreč znašajo 8 % osnovne plače, medtem ko za zaposlene, ki so starejši od 45 let, znašajo 10 % te plače. Dejstvo, da je celotno mesečno plačilo mlajših zaposlenih nižje in da so posledično ti manj ugodno obravnavani, je torej neposredno povezano s starostjo.
- 36 Iz tega izhaja, da kolektivno pokojninsko zavarovanje v postopku v glavni stvari povzroča različno obravnavanje na podlagi merila starosti.
- 37 Drugič, treba je ugotoviti, ali to različno obravnavanje lahko pomeni diskriminacijo, prepovedano z načelom prepovedi diskriminacije na podlagi starosti iz člena 21 Listine in uresničeno s členom 21 Direktive 2000/78.
- 38 Člen 6(2) Direktive 2000/78, na katerega se sklicuje predložitveno sodišče v drugem vprašanju, določa, da lahko države članice v nekaterih okoliščinah predvidijo, da različno obravnavanje ne pomeni diskriminacije na podlagi starosti.
- 39 Zato je treba preučiti, ali je različno obravnavanje, ugotovljeno v točki 36 te sodbe, mogoče upravičiti na podlagi člena 6(2) Direktive 2000/78.

Upravičenost različnega obravnavanja zaradi starosti na podlagi člena 6(2) Direktive

- 40 Člen 6(2) Direktive 2000/78 v francoski različici določa, da države članice lahko predvidijo ne glede na člen 2(2) Direktive 2000/78, da „*ne constitue pas une discrimination fondée sur l'âge la fixation, pour les régimes professionnels de sécurité sociale, d'âges d'adhésion ou d'admissibilité aux prestations de retraite ou d'invalidité, y compris la fixation, pour ces régimes, d'âges différents pour des travailleurs ou des groupes ou catégories de travailleurs et l'utilisation, dans le cadre de ces régimes, de critères d'âge dans les calculs actuariels, à condition que cela ne se traduise pas par des discriminations fondées sur le sexe*“ [„določitev starosti za upokožitev ali pridobitev pravice do starostne ali invalidske pokojnine za potrebe panožnih programov [sistemov] socialne varnosti, vključno z določitvijo različnih starosti za delojemalce oziroma skupine ali kategorije delojemalcev v teh programih [sistemih] in z uporabo merila starosti pri izračunu rizičnosti v kontekstu teh programov [sistemov], ne predstavlja diskriminacije zaradi starosti, pod pogojem, da ni rezultat diskriminacije zaradi spola“].
- 41 Danska različica člena 6(2) te direktive se razlikuje od besedila, navedenega v prejšnji točki te sodbe, ker med drugim ne omenja „starostne ali invalidske pokojnine“.
- 42 V zvezi s tem je treba spomniti, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je treba določbe prava Unije razlagati in uporabljati enotno v smislu obstoječih različic v vseh jezikih Evropske unije. Če se med jezikovnimi različicami predpisa Unije pojavijo razlike, je treba zadevno določbo razlagati glede na splošno sistematiko in namen ureditve, katere del je (glej zlasti sodbo z dne 8. decembra 2005 v zadevi Jyske Finans, C-280/04, ZOdl., str. I-10683, točka 31 in navedena sodna praksa).
- 43 V zvezi z različicami člena 6(2) Direktive 2000/78 v drugih jezikih Unije je treba ugotoviti, da te izrecno določajo, kot je to v francoski različici, navedeni v točki 40 te sodbe, določitev upokožitvene starosti ali pridobitev pravice do starostne ali invalidske pokojnine za potrebe panožnih sistemov socialne varnosti. Španska različica navedene določbe na primer določa „*la determinación, para los regímenes profesionales de seguridad social, de edades para poder beneficiarse de prestaciones de jubilación o invalidez u optar a las mismas*“, nemška „*bei den betrieblichen Systemen der sozialen Sicherheit die Festsetzung von Altersgrenzen als Voraussetzung für die Mitgliedschaft oder den Bezug von Altersrente oder von Leistungen bei Invalidität*“, angleška „*the fixing for occupational social security schemes of ages for admission or entitlement to retirement or invalidity benefits*“, medtem ko poljska različica iste določbe določa „*ustalenie, dla systemów zabezpieczenia społecznego pracowników, wieku przyznania lub nabycia praw do świadczeń emerytalnych lub inwalidzkich*“.
- 44 Besedilo člena 6(2) Direktive 2000/78 v različicah, navedenih v prejšnji točki te sodbe, poleg tega daje sklepati, da je namen te določbe, da se uporabi le v taksativno naštetih primerih. Če bi zakonodajalec Unije namreč želel razširiti področje uporabe te določbe prek izrecno naštetih primerov, bi to izrecno navedel, na primer z izrazom „med drugim“.
- 45 Splošna sistematika in namen Direktive 2000/78 to ugotovitev potrjujeta. Ta direktiva namreč na področju zaposlovanja in dela konkretizira načelo prepovedi diskriminacije na podlagi starosti, ki ga je treba šteti za splošno načelo prava Unije (glej v tem smislu sodbo z dne 19. januarja 2010 v zadevi Küçükdeveci, C-555/07, ZOdl., str. I-365, točka 21). Prepoved vsakršne diskriminacije, zlasti zaradi starosti, je vključena v člen 21 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ki ima od 1. decembra 2009 enako pravno veljavnost kot Pogodbi.
- 46 Ker pa člen 6(2) Direktive 2000/78 državam članicam omogoča, da uvedejo izjemo od načela prepovedi diskriminacije zaradi starosti, je treba to določbo razlagati ozko (glej sodbo z dne 26. septembra 2013 v zadevi Dansk Jurist-og Okonomforbund, C-546/11, točka 41).

- 47 Posledica razlage člena 6(2) Direktive 2000/78, v skladu s katero naj bi se ta določba uporabila za vse panožne sisteme socialne varnosti, pa bi bila razširitev njenega področja uporabe, s čimer se ne bi spoštovala ozka razlaga, ki mora veljati za to določbo (zgoraj navedena sodba Dansk Jurist-og Økonomforbund, točka 42).
- 48 Iz tega izhaja, da se člen 6(2) Direktive 2000/78 uporabi le za panožne sisteme socialne varnosti za primer starosti in invalidnosti (zgoraj navedena sodba Dansk Jurist-og Økonomforbund, točka 43).
- 49 Čeprav določitev višine pokojninskih prispevkov glede na starost spada v panožni sistem socialne varnosti za primer starosti, je v tem primeru treba tudi, da ta določitev višine spada v primere iz točke 6(2) Direktive 2000/78, in sicer „določitev starosti za upokožitev ali pridobitev pravice do starostne ali invalidske pokojnine“, vključno z „uporabo [...] merila starosti pri izračunu rizičnosti“.
- 50 V zvezi s tem je treba navesti, da v kolektivnem pokojninskem zavarovanju v postopku v glavni stvari ni določena starost, ki je potrebna za upravičenost do starostne pokojnine, ker so zaposleni v družbi Experian samodejno vključeni v to ureditev po devetih mesecih zaposlitve v tej družbi. Zato določitev višine pokojninskih prispevkov ne vsebuje „določitve starosti za upokožitev ali pridobitev pravice do starostne pokojnine“ v smislu člena 6(2) Direktive 2000/78.
- 51 Danska, belgijska in nemška vlada ter Evropska komisija pa trdijo, da je treba to določbo razlagati tako, da se uporabi ne le za določitev starosti za upokožitev ali pridobitev pravice do starostne pokojnine, ampak *a fortiori* tudi za manj resne oblike diskriminacije na podlagi starosti, kot je ta v zadevi v glavni stvari.
- 52 Te argumentacije ni mogoče sprejeti. Po eni strani so namreč zadevni pokojninski prispevki del plačila zaposlenih v družbi Experian, kot je bilo ugotovljeno v točki 30 te sodbe. Tako višanje teh prispevkov s starostjo ustvarja učinke, ki presegajo določitev starosti za upokožitev ali pridobitev pravice do starostne pokojnine. Po drugi strani, kot je bilo ugotovljeno v točki 46 te sodbe, je treba člen 6(2) Direktive 2000/78 razlagati ozko. Torej na področje uporabe te določbe ne spadajo vsi elementi, ki določajo panožni sistem socialne varnosti za primer starosti in invalidnosti, kot je med drugim določitev višine prispevkov v ta sistem, ampak le tisti, ki so izrecno navedeni.
- 53 Zato te določitve ne bi bilo mogoče enačiti niti z „uporabo merila starosti pri izračunu rizičnosti“ v smislu člena 6(2) Direktive 2000/78, saj nikakor ne pomeni določitve starosti za upokožitev ali pridobitev pravice do starostne pokojnine.
- 54 Iz tega izhaja, da člen 6(2) Direktive 2000/78 ne zajema višanja pokojninskih prispevkov s starostjo.

Upravičenost različnega obravnavanja na podlagi starosti na podlagi člena 6(1) Direktive 2000/78

- 55 Ker višanje prispevkov delodajalcev na podlagi starosti pomeni različno obravnavanje glede na starost, ki ga ne zajema člen 6(2) Direktive 2000/78, kot je bilo ugotovljeno v točki 54 te sodbe, je treba preučiti, ali je mogoče ta ukrep upravičiti na podlagi člena 6(1) te direktive.
- 56 Čeprav je namreč predložitveno sodišče vprašanji omejilo na razlago člena 6(2) Direktive 2000/78, to Sodišča ne ovira pri tem, da predložitvenemu sodišču posreduje vse vidike razlage prava Unije, ki bi mu lahko koristili pri presoji predložene zadeve, in sicer ne glede na to, ali se je v svojem vprašanju nanje sklicevalo (glej v tem smislu sodbo z dne 21. julija 2011 v zadevi Stewart, C-503/09, ZOdl., str. I-6497, točka 79 in navedena sodna praksa).

- 57 Na podlagi člena 6(1), prvi pododstavek, Direktive 2000/78 različno obravnavanje zaradi starosti ne pomeni diskriminacije, če ga v kontekstu nacionalnega prava objektivno in razumno utemeljujejo z legitimnim ciljem, vključno z legitimnimi cilji zaposlovalne politike, delovnega trga in poklicnega usposabljanja, in če so načini uresničevanja tega cilja primerni in nujni.
- 58 Prvič, glede vprašanja, ali je zadevni panožni sistem v postopku v glavni stvari upravičen z legitimnim ciljem, družba Experian in danska vlada trdita, da je cilj tega programa predvsem to, da starejšim zaposlenim, ki nastopijo službo pri družbi Experian kasneje v svoji karieri, omogoči, da si v razmeroma kratkem obdobju zaposlitve ustvarijo dostojne pokojninske prihranke. Po drugi strani želi vključiti mlade zaposlene v isto kolektivno pokojninsko zavarovanje v zgodnji fazi in jim omogočiti, da upravljajo večji del svoje plače, upoštevajoč, da se zanje uporabi nižja stopnja prispevkov zaposlenih. Tako ureditev naj bi tako omogočila vsem zaposlenim v družbi Experian, da si ustvarijo dostojne pokojninske prihranke, s katerimi bodo lahko razpolagali, ko se bodo upokojili.
- 59 Družba Experian meni, da je višanje pokojninskih prispevkov, ki je značilno za ta sistem, na drugem mestu upravičeno s potrebo po kritju za primer smrti, nezmožnosti in hude bolezni, za katere naj bi se strošek višal s starostjo. Del teh prispevkov naj bi kril te primere.
- 60 V tem smislu je treba spomniti, da imajo v dandanašnjem stanju prava Unije države članice in v določenih primerih socialni partnerji na nacionalni ravni na voljo široko pooblastilo za prosto presojo pri svoji izbiri, ne le glede sledenja določenemu cilju na področju socialne in zaposlovalne politike, temveč tudi pri sprejemanju ukrepov za uresničevanje cilja (sodba z dne 16. oktobra 2007 v zadevi Palacios de la Villa, C-411/05, ZOdl., str. I-8531, točka 68).
- 61 Te ugotovitve veljajo tudi glede ciljev kolektivnih pokojninskih zavarovanj iz pogodb o zaposlitvi, kot je ta v postopku v glavni stvari.
- 62 Ugotoviti je treba, da je cilje, kot so ti, ki so navedeni v točki 58 in 59 te sodbe, ki upoštevajo interese vseh zaposlenih v družbi Experian v okviru nalog socialne politike, zaposlovalne politike in politike trga delovne sile za zagotovitev dostojnih pokojninskih prihrankov v trenutku upokojitve, mogoče šteti za legitimne.
- 63 Drugič, treba je preveriti, ali višanje prispevkov na podlagi starosti spoštuje načelo sorazmernosti, kar pomeni, ali je za doseg te ciljev primerno in potrebno.
- 64 Najprej se glede primernosti izkaže, da zaradi uporabe višje stopnje prispevkov delodajalca in delojemalca, ki velja za starejše zaposlene, to višanje prispevkov na podlagi starosti tem zaposlenim omogoča, da si ustvarijo dostojne pokojninske prihranke, čeprav so se šele nedavno vključili v zadevni sistem. To višanje omogoča tudi mladim zaposlenim, da se vključijo v to zavarovanje, saj je dostopno vsem zaposlenim v družbi Experian ne glede na starost, in pri tem za slednje določa manjše finančno breme, saj so prispevki delojemalcev, ki jih plačajo mladi zaposleni, dejansko nižji kot tisti, ki jih plačajo starejši zaposleni.
- 65 Poleg tega se izkaže, da uporaba višje stopnje prispevkov delodajalca in delojemalcev za starejše zaposlene načeloma lahko zagotovi, da se večji del teh prispevkov pridrži za kritje primera smrti, nezmožnosti ali hude bolezni, ki je statistično verjetnejše pri starejših zaposlenih.
- 66 V teh okoliščinah je mogoče šteti, da višanje prispevkov na podlagi starosti lahko omogoča, da se dosežejo cilji iz točk 58 in 59 te sodbe.
- 67 Vendar je treba spomniti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso ukrep primeren za uresničevanje navedenega cilja le, če resnično zagotavlja, da se ta cilj doseže usklajeno in sistematično (sodba z dne 21. julija 2011 v zadevi Fuchs in Köhler, C-159/10 in C-160/10, ZOdl., str. I-6919, točka 85).

- 68 Nacionalno sodišče mora preveriti, ali višanje prispevkov na podlagi starosti tej zahtevi ustreza, tako da nadzoruje, da ne preseže tega, kar je potrebno za doseg ciljev. V zvezi s tem mora tudi preučiti, ali škoda, ki jo povzroči različno obravnavanje, odtehtajo ugodnosti, vezane na kolektivno pokojninsko zavarovanje v postopku v glavni stvari. Nacionalno sodišče mora zlasti upoštevati dejstvo, po eni strani, da je G. Kristensen izkoristila ugodnosti tega zavarovanja, saj je prispevke zanj plačal njen delodajalec, in po drugi strani, da nižji znesek prispevkov delodajalca pomeni nižji znesek prispevkov delojemalcev, tako da je bil odstotek osnovne plače, ki ga je morala G. Kristensen sama plačati na svoj osebni račun pokojninskega zavarovanja, nižji kot tisti, ki ga je plačal delavec, ki je bil star več kot 45 let. Te dejavnike mora presojati nacionalno sodišče.
- 69 Glede na zgoraj navedeno je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba načelo prepovedi diskriminacije na podlagi starosti, ki je določeno v členu 21 Listine in uresničeno z Direktivo 2000/78 in natančneje s členoma 2 in 6(1) te direktive, razlagati tako, da ne nasprotuje kolektivnemu pokojninskemu zavarovanju, v okviru katerega delodajalec kot del plače izplačuje pokojninske prispevke, ki se višajo s starostjo, če je različno obravnavanje na podlagi starosti, ki iz tega izhaja, primerno in potrebno za doseg legitimnega cilja, kar mora ugotoviti nacionalno sodišče.

Prvo vprašanje

- 70 Ob upoštevanju odgovora na drugo vprašanje ni treba odgovoriti na prvo vprašanje.

Stroški

- 71 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Načelo prepovedi diskriminacije na podlagi starosti, ki je določeno v členu 21 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in uresničeno z Direktivo Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu, in natančneje s členoma 2 in 6(1) te direktive, je treba razlagati tako, da ne nasprotuje kolektivnemu pokojninskemu zavarovanju, v okviru katerega delodajalec kot del plače izplačuje pokojninske prispevke, ki se višajo s starostjo, če je različno obravnavanje na podlagi starosti, ki iz tega izhaja, primerno in potrebno za doseg legitimnega cilja, kar mora ugotoviti nacionalno sodišče.

Podpisi